Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

hunnaji

Exg

HUNDI

Eva Hundebøll Jensen

HUNDI

Privattryk
1969

Oldn.: Hundi

1524: Hundebull
1542: Hwndebwll
1580: Hundebull
1639: Hundebuell
1664: Hundebøll
1672: Hundeböll
1692: Hündebüll
1737: Hundebüll
1741: Hundeböll
1761: Hundebøl

Mandsnavn . Stednavn
Slægtsnavn

Indledning.

Dette lille hæfte er tænkt som en hilsen til alle af slægten Hundebøll.

Det er vist de fleste bekendt, at navnet brugt som efternavn stammer fra stednavnet Hundebøl v. Rødding. Stednavnets opståen må jo ganske naturligt bero på en slags gætteri.

Jeg ved, at nogle ikke er så særlig glad for navnet, de opfatter navnet som et skældsord. For at de kan blive i denne overbevisning, må jeg nævne, at prof. K. Hald er af den mening, at det simpelthen er ordet hund, der er brugt til 1. led, -bøll = bolig, og navnet »Hundehuset« kan fra først af være brugt spottende eller spøgefuldt.

Jeg personligt har dog tilbøjelighed til at støtte mig til bogen »Sønderjyske Stednavne«. Her nævnes, at navnet kan være dannet af det gl. d. og old. n. mandsnavn Hundi.

Hundebøll-navnet har været stavet på varierende måder. Første gang vi kender det skrevet er fra gamle skatteregistre, og formen er da Hundebull. På det tidspunkt, da jeg med vished ved, at vores slægt har bosat sig der, staves det Hundebøll.

Slægten er der kun fra 1664 til ca. 1800, og det bliver dette spænd af år, jeg her vil prøve at danne et billede af.

Eva Hundebøll Jensen.

Den 27. jan. 1664 overgik Gram Gods til feltherren Hans Schack. Det 17. århundredes krige var ikke gået sporløst hen over Gram og omliggende sogne, men peståret 1659 var værre. Da ovennævnte feltherre overtog godset, var der kun 2 gårde beboet, men i løbet af 4 år blev 50 halve gårde besat. De nye fæstere kom langvejs fra, de fleste fra Nørrejylland. De nyankomne måtte ikke besidde mere end en halvgård, så alle helgårdene blev delte.

Den 30. novb. 1664 byttede Hans Schack 1 gård bort i Arnum, Høyrup sogn. I stedet fik han 1 gård i Hundebøll, Rødding sogn. (Se side 10).

Denne Hel-gård gives i fæste til Bertil Simonssen, Karsten Karstenssen, Andres Matzen og Knud Iffuarssen, de fik hver en otting.

Det kunne være en bekostelig affære at få gårdene besat. Hans Schack måtte hjælpe til med kontante beløb, både i 1664 og 1668. Af de fire i Hundebøll modtog Knud Iffuarssen hjælp for godt 50 Rdl. i 1664. (Se side 12).

Hvor Knud Iffuarssen og de tre andre fæstere kommer fra, ved jeg ikke, men antagelig fra Nørrejylland. De nævnes i jordebøger som »Nye Gram Fribønder«. I jordebogen fra 1758 er der gjort rede for, hvad Gamle og Nye Grammer bønder skal yde Gram Gods. (Se side 27).

Knud Iffuarssen og hans ligemænd ejer selv bygninger, besætning og sæd, *men ikke grunden,* og derfor må de fæste deres gårde af herskabet. De skal fra hver Hel-gård giøde, pløje og så til ca. 8 skp. boghvede, 10 skp. rug, 2 à 3 td. havre og en eng på 8 à 10 læs hø. Ved Hovedgårdens og Møllens reparation skulle de gøre både håndgerning og kørsel, ligesom de havde deres tildelte »Nye Steenbroer og Gierder« at vedligeholde. Desuden skulle de

slå 1 dag i Lunden og 1 dag i Juuls Enggård, men de skulle ikke køre det hjem.

Deres kår var tålelige, ja, måske endda efter den tids forhold gode. Det så anderledes ud for de Gl. Gram Trælbønder.

Før 1683 overgår Karsten Karstenssens 1/4 part fæstegård til Lars (Laurids) Knudsen, måske en søn af Knud Iffuarssen. Denne Laurids Knudsen er oldefar til Peder Lauritzen Hundebøll i Ganderup Fole sogn (1775–1827).

Laurids Knudsen nævnes som fæster af denne 1/4 gård i Hundebøll 1683 – 1687 – 1688 – 1693 – 1700 og i 1702, men i 1722 er hans søn Chresten Laustsen fæster på gården.

I året 1708 nævnes Lars Knudsen som ligsynsmand sammen med 5 andre bønder. Det var præsten i Rødding, der havde forlangt et sådant. Den døde, som havde været indblandet i tyveri af træ fra Godsets skove, havde fået pisk af godsforvalteren. Ligsynsmændene hældede dog nok til den teori, at manden var død af sin broksygdom. – Dette taget med, da det kan være med til at give os et lille indblik i nogle af deres »livsvilkår«.

Foruden Chresten har Lars Knudsen to andre sønner. Om dem fortælles i jordebogen fra 1737: Hans er 40 år og tjener Chresten, Lars 25 år, tjener i Brendstrup.

Jeg ved ellers intet om disse brødre til min tip[4]-oldefar, heller ikke hvornår tip[5]-oldefar, Lars Knudsen, er død.

I jordebogen fra 1722 gøres der udførlig rede for forholdene på Chresten Laustsens gård. Vi får at vide, at huset er i god stand og at det har 31. fag. Besætningens størrelse, hvad man har sået, hvor meget hø, der kan bjerges, ligeså med brændsel, hvad man skal yde til herskabet, til øvrigheden, kirken, præsten og degnen, ja, alt det får vi her at vide. Gæld har Chresten Laustsen intet af. (Se side 14).

Da Chresten Laustsen dør i august 1741, gifter hans enke sig ret snart igen. Ellers kunne hun vel ikke få lov at blive på gården. Der bliver ratificeret skiftekontrakt, og her tilkendes Chresten Larsens 5 børn hver 5 Rdl. i fædrene arv. Det lyder efter lidt, og efter den tids priser svarer det da heller ikke til mere end en kos værdi. Den nye mand på gården, Anders Johansen, overtager

således boet på meget lempelige vilkår, og for mig at se har Chresten Laustsens børn måske knap fået, hvad de kunne tilkomme. I 1746 ratificeredes igen skiftekontrakt, hvori de samme børn tilkendes »ingen penge i mødrene arv«. Anders Johansen og hans kone (Chresten Laustsens enke) får en datter sammen. Da der den 19. jan. 1753 ratificeres skiftekontrakt igen, tilkendes denne datter 102 Rdl. i fædrene og mødrene arv. Det var jo mere end dobbelt så meget som de fem halvsøskende havde fået tilsammen. På dette tidspunkt er både Anders Johansen og hans hustru døde. Gården gives i fæste til Jens Jensen, som er gift med Chresten Laustsens ældste datter, Anna Margreta. Der gøres meget udførligt skifte, og man får derigennem et godt indblik i deres hjem, og skimter derigennem et lille billede af livsformen. Da de overtager gården, er den endnu på 31 fag, men i 1761 er der kun 24 fag, og af en eller anden grund går det nok ikke så godt på gården mere. Efter Jens Jensens død (ca. 1773) bliver jorden delt mellem de tre andre gårde i Hundebøll. Bygningerne har nok været så forsømte, at ingen kunne »køre videre« med gården. Anna Margreta Jenses, som hun nu kaldes, underskriver en aftægtskontrakt med disse tre gårdmænd. Det sker 2. januar 1773. Den laves om i 1795. (Se side 28).

Hun bruger stadig de gamle bygninger til sine dyr, men efter hendes død har vores slægt mistet deres fodfæste i Hundebøll.

Chresten Laustsen efterlod sig altså 5 børn, deriblandt 2 sønner. Da faderen døde, var de jo kun børn, og da stedfaderen døde, må de jo stadig ikke have været i stand til at overtage gården. I jordebogen fra 1761 fortælles om disse 5 børn:

1. Laurits 32 år, gift, har gård på Gram Gods.
2. Anna Margreta 30 år, gift med Jens Jensen.
3. Chresten 24 år, tjener i Hügom.
4. Dorthe Christine, 20 år, tjener Mads Nielsen i Brendstrup.
5. Bodild 19 år, tjener i Hügom Sogn.

Chresten bosætter sig senere i Hjerting. Der er jeg stødt på hans navn ved arbejdet med min mors slægt.

Laurits kommer til Ganderup, hvor han gifter sig med pigen Malene Iversdatter. De er i 1761 hos Malenes fader, Iver Lauritsen, og man får at vide, at gården var tiltænkt dem. De får den også, og Laurits Christensen får tilnavnet Hundebøll. Dermed har slægten, samtidig med at den mistede fodfæste i Hundebøll, fået sit slægtsnavn derfra.

Afskrifter, alle fra Gram og Nybøl Godsarkiv.

Pk. 2.
Skøder og adkomstdomstole.

Skøde på Jordegods aff huer 20 Tønder hartkorn i Rigsdaler. sign. A. Heints.
Wjy FRIDERICH dend Tredie med Guds Naade Danmarchis, Norgis, Wendis og Gottis Koning, Hertug udi Sleschwig, Holstein Stormaren oc Dyttmarschen, Grafen udi Oldenborug oc Delmanhorst; Gjøre alle witterligt, at eftersom Oss oficihl: H. Hans Schack, til Møgeltønder, Ridder, worris Riiges Raad, Feldtherren præsident udi Kriigs Collegie. Assessor udj Collegio Status Obriste till Hest oc Fondtes, sampt Befahlings Mand ofver Riiberhuuss Ampt. Nu for Magelaug och bonitet Eyendomb, Underdanigst hafuer Udlagt til Oss, of worris Kongl: Arf Successorer udj Regeringen i for^{m} worris Arfer Rigger Dannemarch och Norrigge, denne Eftershreunne Gaard oc Goeds, liggendis under wort Ampt Haderslefhuuss udj Widing Herrit, Hoyrup Sogn Schylder Aarligen Nemblige udj Arnumb Peder Pederssen Trei Rdl. penge. En Bøtling, en gaaes, tow Høns, jt. Fænød och Jt. Svin. Med ald for^{m} Gaard och Goedtzis Eyendomb, Herlighed Rentte oc Rette tilliggelsse, aldelis indtet undertagen i nogen maader, efter som det Bref for^{m} Her Hans Schack underdanigst Oss och worris Kongl. Arf Successorer derpå gifuit hafuur ydermehre formel der och uduisser. Da hafuer wie til fuldigste wedderlaug Udlagt

och beuilget. Saa er nu med dette wort Obenn Bref, Allernaadigst vunder beuilger, Schøder och afhender, fra Oss, och worris Kongl: Arf Successorer udi Regeringen i form worris Arfur Rigger Dannemarch og Norrige, Till form Hans Schack och hans Arfvingger, denne Efftershreffne worris Gaard Goeds, och Eyendomb, liggendis udj form Haderslefhuus Ampt i Frøss Herrit. Schylder Aarligen, Nembligs udj Rødding Sogn, Hundebøll Christen Nelssen, Knud Sørrenssen, Niels Pederssen, Poffull Jepsen oc Hans Jørgensen, halffemte Mark penge Jtt Faar och femb Suin, huilchen nestbemelte af Oss nu Afhendede Gaard och Goeds med al dess Eyendomb, Landgilde, Giesteri, Stedtysmaal, Ægt, Arbeid og al anden Herlighed og Rettighed masse af masse Indkomst Rentte og rette tilliggelse, werre sig Agger, Eng, Schouf, Marrk, Hede Kierr och Mosser, Fægang, Torftumgrøft, Liungslet Waat och tørdt, Inden Marrketshiel och uden, Aldeeles indtet undertagen i nogen maader, som der nu tilligger och af Alderstiid dertil ligget haffuur /: Saauit Oss haffuur werrit Berettiget :/ oc børr dertil at ligge med rette form Hans Schack og hans Arfuinger, strax maa annamme lade, och siden hafur eiede, bruge och beholde och sich saae nøttig giøre, som hand og de self best will ved och kand till Myndelig Eyendomb, Doch Oss och worris Arf Successorer udj Regeringen Souveranitet Kongl. Regalier och Høyhed af form Goeds saassom Tolld Accisse Wrags, Sampt juspatronatus Birchrettet, Jagten udj Wildbahnen och ellers Huus Contributioner prequeta Ordinarie eller Exta Ordinarie agter det hele Land, ehr eller worden paabudden Uforkrenchit och Oss Aldelis forbeholden forbindendes alle och Enhver herimod, agter som foreshreffuit staar, at hindre eller i nogen maader forsøig at giøre Under wor Hyldist og Naade.
Giffuit paa wor Kongl. Residentzs udj Kiøbenhafn d. 30. November Anno 1664.

Under wortt Zigneth,
Friderich.

RØDDING SOGN

1664. **HUNDEBÜLL**

En hel gård
4 Otting.

Chresten Nelssen, Knud Sørrenssen,
Niels Pederssen, Povel Jepsen og
Hannss Jürgensen, ifl. kongel. skøde
den 30. Novb. 1664

nu

Bertel Simmonssen, Karsten Karstenssen,
Anders Mazen, Knud Ifferssen.

4½ fri penge	2 Rdl.	12 sk.
1 får		24 –
5 svin	5 –	
Friheds penge	4 –	

Knud Ifferssen har modtaget

2 køer	17 –	16 –
1 vogn	5 –	
1 dito	1 –	
2 heste	6 –	
1 ...	1 –	
3 ...	21 –	

1 tdr. 5 skj. rug for sæd
3 – 5 – rug – brød
1 – byg
1 – boghvede
N.B. De 3 har ikke fået noget.

Gram Gods
Jordebog
1664.

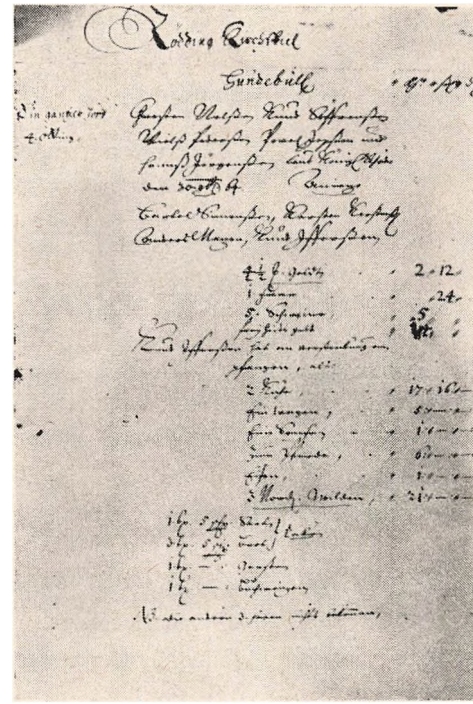

Beskrivelse af bøndergodset. Pk. 63.

RØDDING SOGN

1668. HUNDEBØLL

En hel gård
4 Otting.

Som ovenstående, men med en vedføjelse:
Anno 1673 er Bertel Simonssen død.
Niels Iffuarssen overtager i 1674 hans part af gården og den afdøde mands datter bliver boende vederlagsfri på gården.

RØDDING SOGN

1683. HUNDEBØL

1 gård
4 Otting.

Laurids Knudtzen, Anderss Madssen,
Niels Iffuartsen, Knud Iffuarssen.
4½ fri penge, 1 får, 5 svin.

Knud Iffuarssen har fået 51 Rdl. 2 sk.
5 tdr. rug, 1 tdr. byg, 1 tdr. boghvede.

Anno 1684, den 31. marts har Matz Anderssen fæstet Knudt Iffuarssens fjerde part med 2 års frihed for landgilde etc. indtil Andrea 1686. (Nov.) – Contribution og hvad der ellers skulle fremkomme skal betales fra påsken 1684. – Og for huset i byen skal han ved lejlighed betale 6 Rdl. –

Besigtigelse over de Nye-Grammer 1722.

HUNDEBÖLL

Chresten Laustsen, ¼ gård
à 1 otting, har fæstet 1722

og betalt til Indfæstning 10 Rigsd., men endnu ingen fæstebrev bekommet.

1. Huset er 31 fag og i god Tilstand.
2. har 4 Beester.
   1 Föll.
   6 køer.
   3 Ungnød.
   5 Kalfen.
   13 Fåer og 7 Lam.
   2 Svin og 4 Grise.
   3 gamel Gæs.
3. ca. 25 eller 26 Læs Høe.
5. deres bedste Køer og Ungkræer går på Heden, men undertiden tiürer de deres bedste på Ageren.
6. Foruden Brændsel, Klye og Flaue, de bierger på deres egen grund.

Besigtigelse over de Nye Grammer 1722.

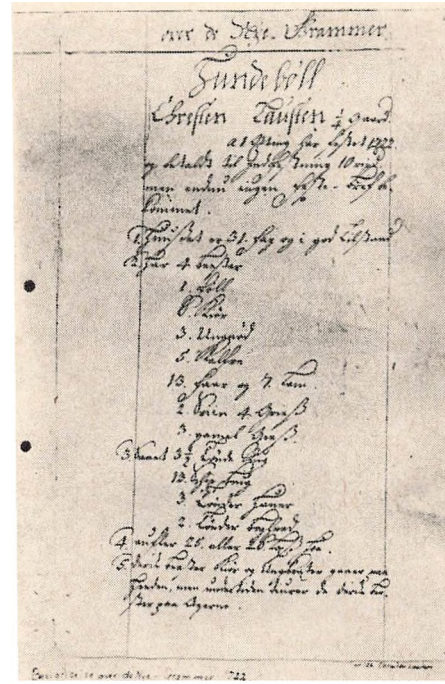

7. Haver ingen anden Høe end deres Enggård.
8. Giver årlig Contribustion Cour. 6 Rds. 24 sk. Landgilde og Frihed 6 Rds. 18 sk.
9. Til Øfrigheden, kirken og Præsten Tiende de hver 15de Kierf, og ligeså af Qveget. Nog til Præsten en ost og to ũ smør af hver Koe. Degnen får 1/4 Gås, 1 td. Rug og 1 brød.
10. Giør Skiftarbejde, nemlig: til en hel gård såe ungefher. 1 tønde Rug. 8 Skipper Boghvede, 15 skipper Havre, anslår 12 læs Høe. Spinder til en heel gård 4 ũ hør eller 8 ũ blår.
11. Haver ingen Indgæld, ej heller Udgield.
12. Er hverken mere graveret eller beneficeret end sine Naboer.
13. Skifte og deling er der ikke bleven holdt, ej heller har der været nogen Concurso.

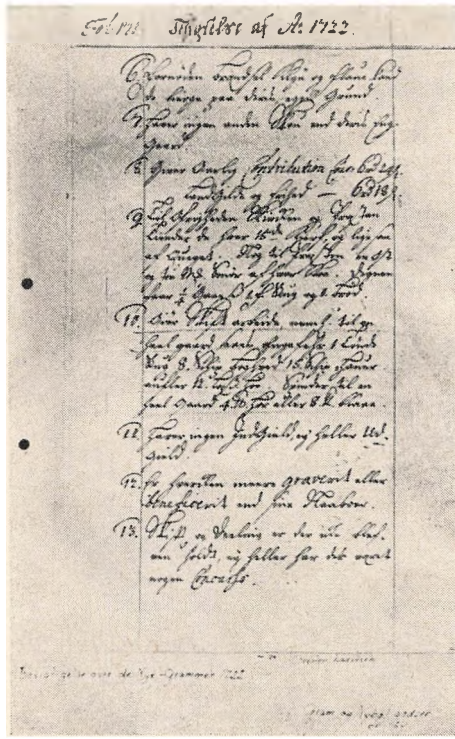

Besigtigelse over de Nye Grammer 1722.

Besigtigelse over de Gammel og Nye Grammer forrettet udi May Måned 1727.

HUNDEBÖLL

Pag. 149.

Chresten Laustsen, 1/4 gård.
à 1 Otting, har 1722 med 10 Rds.

Huset er 31 fag og i god tilstand.

Har:	4 Bæster	for	24	Rds.	
	6 Kiør		29	–	32 sk.
	3 Ungnød		3	–	
	4 Stude		20	–	
	2 små dito				

1 Kalfe		24	–
4 Får og 3 Lam	2 –	32	–
1 Soe og 4 Grise	1 –	16	–
1 Bitræ til halv			
3 Gies	1 –		

Har mistet 18 Får.
sået 30 Skp. Rug
12 Skp. Havre.

Haver ingen Restanze.

Afskrift fra Gram og Nybøl Godsarkiv.
Skiftesager.

I mangel af Stemplet så sige.

Efter en venligen forening imellem salige Chresten Lauritsens enge og hendes børn og arvinger som nu ere fire piger og too drenge, da haffer hendes naboer såvell som hans yngste broder Laust Laustsen boendes i Brendstrup, da haffer de samtykket med hverandre om det nu ellers med det Høje Øvrigheds tilladelse, da haffer de samtykke det med hverandre, at det kunde fåe gården uden skøde, og til part enhver af børnene fem rigsdaler, giver i alt tredive rigsdaler, som de skal have, når de bliver derover myndige år, udi atten år efter deres fader, dae lauffer Andreas Johan-

sen af Brendstrup at vedtage med salige Chresten Lauritsens enge, at han vil opdrage dennem med børnelærdom indtil at de komme til alters, så lauffer han når die bliffe deres attende år, at han vil skelles ved dem nogenledes efter hans evner med klæder som de samtlige underskrivere.

Hundebøll d. 13. August.

Anno 1741.

Chresten Greisen	Anders Johansen
Mauts Jepsen, Hundebøll	Laurits Lauritsen, Brendst
Hans Moutsen, Hundebøll	Anders Christensen
Anders Jepsen, Brendstrup	Sørren Christensen, Rødding
	Christen Nielsen, Hundebøl

Jordebog og Mandtal for Gram Gods for år 1727 og 1737.

Rødding sogn
Hundebøll bye. Nye Grammer 1737.

Chresten Laustsen	har 4 børn.
Laust	7 år
Anne Grethe	6 år
Chresten	3 år
Anne	1 år

Formand
Laust Knudsen, har 3 sønner:

Chresten	bor på gården.
Hans	40 år, tjener Chresten Laustsen.
Lars	25 år, tjener i Brendstrup.

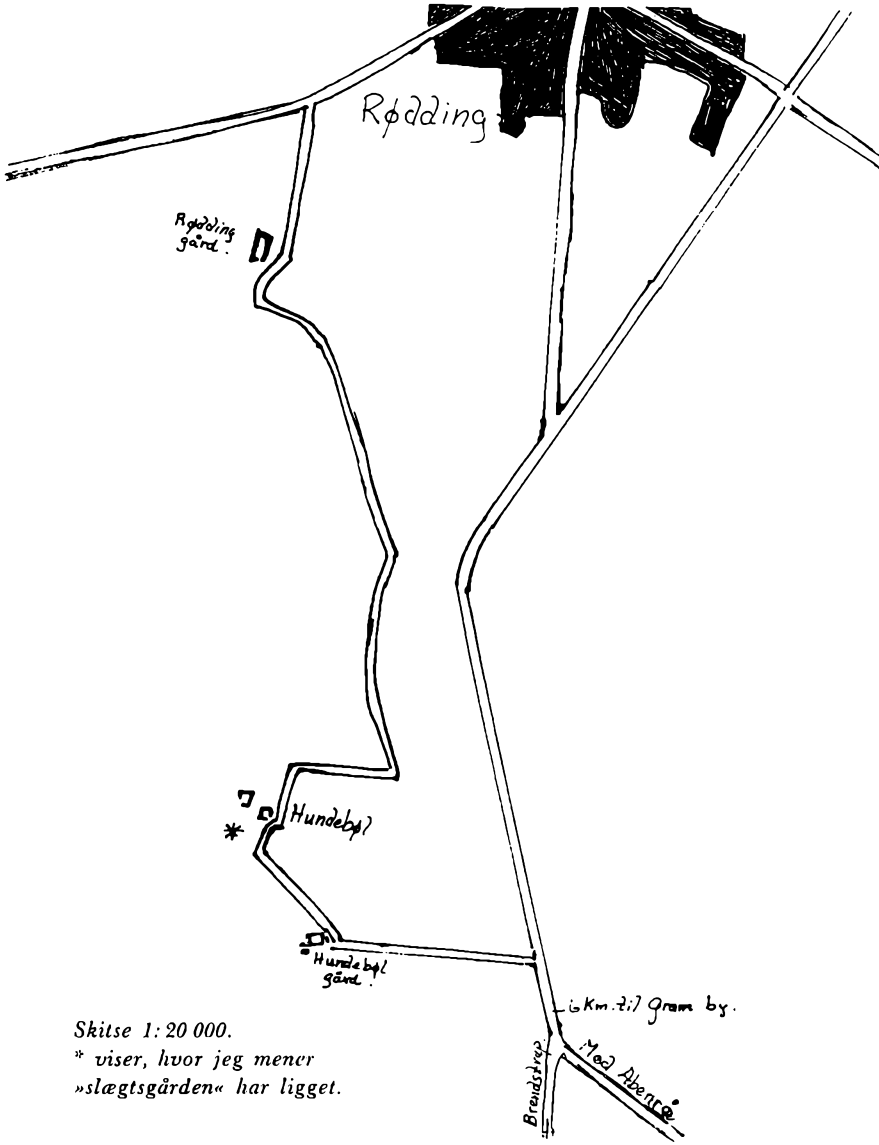

Skitse 1: 20 000.
** viser, hvor jeg mener »slægtsgården« har ligget.*

Actum, Hundebøl d. 23. august 1752.

I underdanigste følge hendes højgrevelige nådigste ordner af følgende indhold eftersom afgangne Anders Johansen i Hundeböll hans efterlevende enke nu ligeledes ved døden er afgangen og efter denne findes diferentet kull børn så ville gerichtforvalteren her på stedet hr. herredsfoged Ægedius på mine vegne straks tage deres efterladte børn under forsikring samt lade samme på lovlig måde registrere og vurdere og derefter deferere boens omstændigheder, da vidre ordre til skiftets holdelse nærmere skal følge.

Gram d. 16. august 1752.

Indfandt sig i rettens betjente til Gram birk med efterskrevne seks mand, nemlig Niels Pedersen, Anders Nielsen, Iver Nielsen, Jens Ålling, Laurits Jensen og Hans Pedersen, for at registrere og vordere afgangne Anders Johanssens og hans salige hustrus efterladenskab, som end blev begyndt, fuldendt og fordt haver som følger:

Huus bygning.

				Rds.	sk.
7 fag indhuus med auun og skorsten	à fag	4	Rds.	28	
6 fag udhuus ved saltje huset	à fag	2	–	12	
13 fag ladehuus	à fag	2	–	26	
5 fag tørvehuus	à fag	16	sk.	1	32

Rugsæden.

						Rds.	sk.
Mynt rug	20	skipper	à	1	Rds.	20	
i Toften	8	–	à	1	–	8	
anden K.	26	–	à	24	sk.	13	
3die K.	12	–	à	16	–	4	
byg	12	–	à	10	–	2	24
havre	28	–	à	6	–	3	24
boghvede	32	–	à	8	–	5	16
200 læs gøde à læs 2 sk.						4	8
					Summa	128 Rds.	8 sk.

	Transport	128 Rds.	8 sk.
Høe 18 læs à 1 Rds.		18	
2 sorte køer à stk. 5 Rds. 16 sk.		10	32
1 dito		5	
1 dito		4	
1 sort finbenet stud og en sortbroget dito à stk. 4 Rds.		8	
1 sortbroget Qvie 2 år		2	
2 sortbroget	stude	3	
3 fede kalve à 32 sk.		2	
1 blå 5te års hoppe		10	
1 blå 4de års hest		7	
1 sort 4de års dito		6	
1 gul hest		8	
1 gul dito			32
1 brun dito		2	
1 broget soe		2	
1 hvid soe		1	24
4 grise à stk. 16 sk.		1	16
9 får, 2 ronnevædder à 24 sk.		4	24
3 lam à 14 sk.			42
	Vogn redskab.		
1 beslagen vogn med behør		10	
1 træe med behør		3	16
1 gl. træevogn		2	
6 vognsæder og 2 gl. full			16
1 julbor og en slæde			32
	Summa	241 Rds.	34 sk.

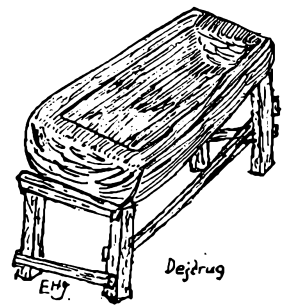

	Transport	241 Rds.	34 sk.
1 plug med sin behør		2	
1 skærkiste med kniv			20
2 sædlee			12
2 jernforke à 3 sk.			6
1 træefork			6
2 græsleer à stk. 28 sk.		1	8
1 høstlee med krog			12
1 dito med krog til			10
1 par hartøj			6
1 slivsten			6
1 bol økse			12
1 ris økse			10
1 dito			8
1 røder økse			6
2 grave spade			8
1 tørve spade			4
1 klye spade			4
2 grave spade			4
1 tørve spade			16
2 lat narver og en hugjern			4
2 speger bordt			4
1 sav			3
	Rå sten.		
900 sten ubrændte			36
12 læs klye à 4 sk.		1	
30 læs flau à 2 sk.		1	12
	Summa	251 Rds.	7 sk.

	Transport	251 Rds.	7 sk.
	Indboe.		
1 egebord med skab under			24
1 rødmalet eggekiste		2	32
1 blå egekiste		2	
hvor udi fandtes et sort vadmels underskørt, 1 sort vadmel trøje, 1 sort kafen, 1 sort vadmels kiovel,			

1 brun ulden skjort, 1 brun vadmels dito, og en brun trøje, 1 sassestrøje, en brun dito, en blåvævet skørt, 1 bunde sasel trøje, 1 blå cartons forklæde, 1 blåe og hvid forklæde, en hvid lærreds dito.

En seng bestående

1 blå og rødternet overdyne.
1 hvid bolstret underdyne.
1 hvid hovet dyne.
4 rødstrivert , 1 bjørn skinds muffe, 1 hørgarns lagen, 2 stykke omhæng og en kappe af blandet sats. 4 lærredspuder, hver med knipling for.
2 kvinde blårgarns skørter, 2 røde blonde usyede stole – hynder, hvilke afspefiserede. – Morbroderen til den yngste barn tog i forvaring, såsom moderen i hendes sidste begærende at sligt barn måtte holdes til gode.

Trævare.

1 halv anker			4
1 spind rok			10
Sengetøj.			
1 brun hvidstrivret overdyne			16
1 hvid bolstret underdyne			20
1 hvid bolstret hovetpude			8
2 blårgarns lagner			20
Summa	257	Rds.	45 sk.

Transport	257	Rds.	45 sk.
Udi den anden seng.			
1 hvid lærreds stribet overdyne			32
1 grå vadmels underdyne			24
2 blårgarns lagner			12
I dørnset 2 senge.			
1 overdyne hvid og sort strivert ulden	1		16
1 bolstret blåe og hvid underdyne	1		16

1 hovetpude med striber		10
2 lagner, en hørgarns og en blårgarns		32
1 underdyne af blå og hvid strivert bolster	1	24
1 blå strivert bolster hovet pude		16
1 pude dito		8
2 lagner, 1 hørgarns, 1 blårgarns		28
1 eggebordt med skab under		16
2 træe stole à 4 sk.		8
2 svarte dito à 10 sk.		20
2 baustole med stråe i bunden		4
5 små stole med stråe i bunden		7
1 stor skaf med fem rum udi af eg	2	
2 fade tin, 3 trætallerkener, 1 liden skalle, 2 små skeer, 2 kerter vog 8 ū	1	
1 tin krus vog 2 ū à ū 6 sk.		12
1 pever qvern		1
1 speil		4
2 træfade og 2 tallerkener af porcelæn		8
2 hollandske fade à 2 sk.		4
1 sten fad, 6 fade, 5 dito og 2 sten tallerkener		4
8 skilderier		2
1 tin glas		5
Summa	270 Rds.	22 sk.

Peberkvarn

	Transport	270 Rds.	22 sk.
1 blik tragt			1/2
1 blik lampe			1/2
1 salttønde med en stråe dækkel			3
1 flødespand			2
1 jerngryde			24
1 dito			12
1 tabelet			4
3 klyv fork			1
7 1/2 ũ hamp garn à ũ 3 sk.			22 1/2
1 messing strygejern			16
10 messing knief			2
1 messing rifjern			1
1 pande og riste			8
1 messing kiedel			16
1 dito			12
1 nat bekking			10
1 gammel balle og 1 vandspand med 2 jerngjorde om			4
2 træ bøtter og 1 kielken			3
1 liden kobberpotte			8
1 kobber bryg kiedel vog 18 ũ à ũ 10 sk.		3	36
2 peffer vog 4 ũ à 8 sk.			32
1 sil tønde			6
2 gryntønder			4
1 kiern med sin tilbehør			8
1 øltønde for			12
1/2 tønde			4
1 halm gryn kurf			1
1 deie trug			8
1 bygtønde, 1 ørret balle			8
1 egge bryg kar			20
1 dito			6
	Summa	279 Rds.	28 1/2 sk.

	Transport	279 Rds.	28½ sk.
1 bånde for			6
1 skæppe og 1 fierding kar			6
1 hånd qvern			1
1 leil			1½
3 par stivel			
3 boldstre sække à 8 sk.			24
1 egge bing		1	
1 strippe			2
1 kielk og ildtang			12
1 fyrbænk		1	
1 sort kiovel		1	
1 kammersoll		2	24
	Summa	285 Rds.	19 sk.

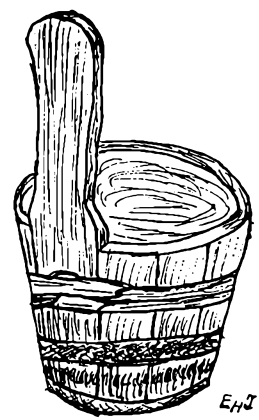

17 bistok, hvoraf sterfboen tilkomme de 2de parter og den 3die part tilhører Niels Thomassen i Brendstrup og som de Sex mand ej kunne vide, hvad samme kunne blive til, så blev samme til videre uvorderet og som nu intet videre forefandtes at vordere og Jens Jensen som er på stedet og moderbroder til det yngste barn, ej vider vidste noget at angive som sterfboen kunne komme til gode såsom han sig og erbøed, når det skulle forlange til det høje

herskabs nærmer forføjelse for denne finde sluttet og underskreven, Actum utesupere.

Laurits Jensen	Niels Pedersen	Anders Nielsen
Hans Pedersen	Jens	Ifen Nielsen

Afskrift fra Gram Godsarkiv.

Efterretning om Gram Gods beskaffenhed 1758.

Rødding sogn
Hundeböll bye. Nye Gram Fribønder.

No. 209.

Chresten Larsen, derefter Anders Johansen, nu Jens Jensen besidder 1/4 gård eller 1 Otting.
Nye Gram Fribønder, svarer deraf årlig

Contribution	6	Rds.	24 sk.
Landgilde og Frihed	6	–	18 –

Yder når Olden er 2 svin, hvorfor gotgiöres 2 Rds. 6 sk.
Spinder 1 ũ hör eller 2 ũ blår. Giör ægter, skiftarbejde ved veje og steenbroe, samt Hovedgårdens Reparation, som andre Friebønder. Slår 1 dag i lunden og 1 dag i Juuls Enggård.
Bygningen tilhører Beboeren. Den årlige Afgift til Dato rigtig betalt. Men Høe Strå, Magazin korn og pengene af Herskabet betalt fra den tid samme blev de Nye Grammer pålagt, som for dem reserverer.
Fæsten betalt d. 24. Marts 1753 med 10 Rds., men mangler Fæstebrev.

NB. Denne Mand giver mere i Afgift end hans Naboer, fordi han haver 1 toft ved Stedet mere end de andre.

Skiftesag d. 22.-4.-1795.

Da Hans Jefsen i Hundebøl haver gjort Concurs, som tillige med Jesper Hansen og Thomas Jensen skulle svare årlig aftægt til Ana Margretha Jenses ibid efter contracten d. dato 2den Januar 1773 og bemeldte Jesper Hansen og Thomas Jensen har tilbageholdt enken deres 3die del af aftægten, som Hans Jefsen kunne tilkommet at levere, hvorover Enken tog en utålelig tid, såe ere begge parter derom venlig forenet således:

1.

Aftægtstageren Anna Margretha Jenses irbt. eftergiver årlig 2de skæpper Rug, 2de skæpper Boghvede og 1 skæp. Malt. Mens det øvrige forbeskrevne Aftægt svarer bemelte Jesper Hansen og Thomas Jensen efter Contracten i alle måder.

2de.

Hustoften, som Enken hafte til høebierring og eftergrøden til hendes koe skulle efter Landdelingsforretning tilfalde Thomas Jensen efter hendes dødelige afgang, samme overlades hannem nu straks, hvorimod.

3die.

Enhver af bemeldte Aftægtsgivere leverer aftageren 1½ forsvarlig Læs Høe, nemlig Jesper Hansen leverer hende 1½ Læs Høe af hendes egen førhen såkaldet Nøreng og Thomas Jensen ligeledes 1½ Læs forsvarlig godt Høe af hans Stoor Eng, og i henseende til græsning, da græsser hendes koe med deres egne malkekøer neml: sålænge de tøjer deres egne på aggerne, græsser halvtiden hos enhver, mens når de kommer på eftergrøden udi Engene, skal bemelte aftægts koe græsse hos een mands køer hver efter år i den tid de tyetres neml: hos Jesper Hansen 1 år og hos Thomas Hansen 1 år på eftergrøden og skal bemelte auftægtsgiver være forpligtet til at tage aftægtskoe hen og hiem med deres egne samt have opsyn dermed.

Den gamle nærværende gårds rum beholder Enken til hendes fåer og der foruden tillades hende at tyere samme udi byens forter. Hvad Øvrigt ere angivende, da opfylder Jesper Hansen og

Thomas Jensen auftægts Contracten af 2de januar 1773 udi alle måder.

At vi således venlig ere forenet tilstår vi med egenhændig underskrifts ydmygts bedet vores høje Øvrighed vilde behage og stadfæste.

Hundebøl, 22de april 1795.

Jesper Hansen.
Thomas Jensen.

Anna Margretha Jenses.
P. Rasmussen som lavværge for Enken.

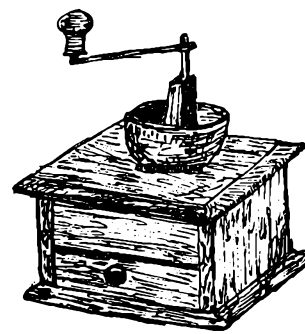

Dette hæfte tilhører _____

_____ _____

Mit slægtsforhold til Laurids Knudsen, f. før 1664:

Laurids Knudsen
Født før 1664, død efter 1708
Efterlevende børn:
↓

Chresten	*Hans*	*Lars*
Født før 1700, død 1741. Efterleves af 5 børn: ↓		

Laurits	*Anna Margreta*	*Chresten*	*Dorthe Christine*	*Bodild*
Født 1730, død 1792. Gift med Malene Iversdatter før 1760. Efterlevende børn: ↓				

Chresten	*Malene*	*Maren*	*Peder*	*Bodild*
			Født 1775, død 1827. Gift med Maren Hansdatter 1802. Efterlevende børn: ↓	

Laust, Ann, Malene, Hans Christian, Peter, Jeppe, Hanne Marie, Cathrine, Karen

Kildeangivelse:

Gram og Nybøl godsers arkiv, Fole kirkebog, »Sønderjyske Stednavne« og H. P. Sørensens bog: Træk af Gram sogns historie.
Jeg skylder en del af personalet på Landsarkivet i Åbenrå, Holger Frank, Åbenrå, og provst Filtenborg, tidl. Fole, en stor tak for hjælp med kilderne. Poul Abrahamsen får tak, fordi jeg frit måtte efterligne hans illustrationer i bogen »Landbokvinden«.
Den lille tegning på forsiden er tegnet frit efter en lignende forsidetegning på Jordebogen Gram gods 1697–99.

Eva Hundeboll Jensen.